

«Η επανάσταση είναι η μόνη δημιουργική μορφή πολέμου»

Εφη Μαρίνου

16/03/2017

**Η Ομάδα Σημείο Μηδέν παρουσιάζει στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης
σε πανελλήνια πρώτη το έργο του Δημήτρη Δημητριάδη «Τρωάς»**

Ένα τρίδυμο, τρεις μονόλογοι σε τρία μέρη.

Στο πρώτο, το καθένα από τα τρία πρόσωπα - άνθρωποι ήδη ηττημένοι και νεκροί (Πρίαμος, Έκτωρ, Αστυάναξ)- μιλά για το πώς βίωσε τον πόλεμο.

Στο δεύτερο, το κάθε πρόσωπο μιλά ως ένας από τους άλλους τρεις.

Στο τρίτο, μιλά η Τρωάς με τα λόγια και των τριών: μία φωνή που εμπεριέχει και τις τρεις γενιές και που τις υπερβαίνει, οδηγώντας σε μία ολική και τελική σύνοψη.

Τρωάς, μια κατακτημένη, ηττημένη, κατεστραμμένη πόλη.

Ο Πρίαμος, ο Έκτωρ και ο Αστυάναξ δίχως να θρηνούν μας μιλάνε για τον χαμό της πατρίδας τους, για τον θάνατό τους.

«Είναι τρεις ήρωες, νεκροί, κι όμως διψάνε για τον πόλεμο, γιατί ο πόλεμος είναι αυτοί οι ίδιοι, χωρίς τον πόλεμο δεν θα ήταν αυτοί που είναι», λέει ο **Δαβίδ Μαλτέζε**.

«Αν και τρεις διαφορετικές γενιές, τρεις διαφορετικές φωνές, συναποτελούν ένα όλον στην πλήρη σύνθεση του οποίου ο πόλεμος έχει τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο. Ο πόλεμος είναι τόσο αρχαίος όσο και οι οργανωμένες ανθρώπινες κοινωνίες, ένας διαρκής σύντροφος της ανθρωπότητας, μια καθαρά ανθρώπινη εφεύρεση, και όπως δείχνει η ιστορία, όσο υπάρχει ο άνθρωπος, δυστυχώς, θα υπάρχει και ο πόλεμος. Ο "Τρωικός" πόλεμος είναι μόνο αφορμή, αφού μιλώντας για έναν οποιονδήποτε πόλεμο, μιλάς για όλους τους πολέμους, όλους σκληρούς, απάνθρωπους, που ξυπνούν ένστικτα που δύσκολα πιστεύεις ότι υπάρχουν μέσα σου. Ο άνθρωπος όταν κάθε λεπτό ζει σε ακραίες συνθήκες, με την

αγωνία του θανάτου γύρω του, με την αγωνία του δικού του θανάτου κάθε στιγμή, είναι ικανός για όλα, γίνεται δάσκαλος της βίας. Η "Τρωάς" μιλάει για αυτόν ακριβώς τον "φιλοπόλεμο" χαρακτήρα του ανθρώπου».

Πώς ανεβαίνει στη σκηνή ένα τόσο ιδιαίτερο έργο, σκληρό και ποιητικό;

«Προκαλεί σκηνοθέτη και ηθοποιό να δημιουργήσουν τον ιδιαίτερο χωρο-χρόνο του τραύματος και της μνήμης, μέσα απ' τον οποίο αναδύονται οι λέξεις ως "θρόμβοι αίματος" κατά τον Χάινερ Μύλλερ», λέει ο **Σάββας Στρούμπος**.

«Παρ' όλο που τα πρόσωπα του έργου είναι τρία και κατά τη διάρκειά του αλληλοδιαπλέκονται, ο συγγραφέας απαιτεί να είναι ένας ο ηθοποιός που αναμετριέται με το καθένα απ' τα πρόσωπα, με τη φωνή και το σώμα του. Χρειάζεται κανείς ν' ακούσει την έκκληση του συγγραφέα. Οι κανόνες του δραματικού θεάτρου, οι όροι και τα όριά του αναιρούνται πλήρως. Το "Τρωάς" παίζεται στον προθάλαμο του θανάτου, σε μια γκρίζα ζώνη έκφρασης, όπου ύπαρξη και Ιστορία συναντιούνται και συγκρούονται πάνω και μέσα στο σώμα του ηθοποιού, του δράντος προσώπου. Το σώμα του ηθοποιού γίνεται ο τόπος εγγραφής του ιστορικού τραύματος. Η πολιτική και οντολογική διάσταση του θεάτρου αλληλοδιαπλέκονται και αλληλεπιδρούν. Τα πρόσωπα των ζωντανών-νεκρών επιτίθενται στον ηθοποιό και τον τρελαίνουν, τον αιφνιδιάζουν. Σαν να τους περίμενε από πάντα, ώστε μέσω αυτών, μέσα από τη μάσκα του καθενός, να μας αποκαλύψει τον ίδιο του τον εαυτό, το προσωπικό του δράμα. Γι' αυτό επιλέγει το θέατρο».

Ο συγγραφέας στο σημείωμά του μιλάει για τον πόλεμο ως μηχανισμό γνώσης του ίδιου του ανθρώπου: «Η τρισδιάστατη φωνή των τριών ηλικιών μιλάει από εκεί όπου θα μπορούσε να μιλήσει το ίδιο το Ανυπόφορο».

«Ο Τρωικός Πόλεμος δεν τελείωσε ποτέ», λέει ο Σάββας Στρούμπος. «Η ανθρωπότητα συνέχισε να γεννά πολέμους σε όλο το φάσμα της Ιστορίας, εξελίσσοντάς απλώς τεχνολογικά και μεθοδολογικά τα όπλα και τους τρόπους διεξαγωγής τους. Οι κυρίαρχοι όλων των εποχών, έμπλεοι οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων, μοιράζοντας και ξαναμοιράζοντας τον κόσμο, υιοθέτησαν τον αλληλοσκοτωμό των

ανθρώπων ως τον πιο παραγωγικό τρόπο να δρουν πολιτικά και οικονομικά. Το βασανιστικό ερώτημα είναι: Τι έμαθε η ανθρωπότητα από χιλιετίες διαρκούς πολέμου; Το "ανυπόφορο" που επικαλείται ο συγγραφέας αναδύεται στις στιγμές όπου, είτε η ίδια η πραγματικότητα του πολέμου, είτε η επίγνωση της συνεχούς συνέχειάς του, καταργούν όλων των ειδών τις ηθικές προσταγές και ο πόλεμος γίνεται η μόνη πραγματικότητα. Μπορούμε να αντέξουμε αυτή την πραγματικότητα; Την επίγνωση ότι οι ίδιοι οι άνθρωποι είμαστε δημιουργοί των όρων της ζωής και του θανάτου μας; Η αυτοσυνειδησία προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να μας χειραφετήσει. Το παράδειγμα δίνεται από τους εξεγερμένους όλων των εποχών, αυτούς που σε κάθε πόλεμο σηκώνουν στην πλάτη όλο το βάρος της ανθρώπινης κατάπτωσης, αγωνιζόμενοι για την ειρήνη, για να μη χαθεί οριστικά "το ανθρώπινο μέσα στον άνθρωπο". Αν η Ιστορία είναι Ιστορία πολέμων, είναι και Ιστορία επαναστάσεων –η μόνη δημιουργική μορφή πολέμου... Στον αγώνα των εξεγερμένων για μια "έφοδο στον ελεύθερο ουρανό της Ιστορίας" βρίσκεται η μόνη δυνατότητα για ένα ριζικό σταμάτημα του πολέμου, για να "κλείσει, κατά συνέπεια, η προ-ιστορία της ανθρώπινης κοινωνίας" όπως λέει ο Μαρξ».